

Kontaktperson
Förvaltningsjuridiska enheten
Anna-Britt D. Adell
010-224 12 03 (9.00-12.00)
skane@lansstyrelsen.se

Gemensam överförmyndarnämnd för
Höör och Hörby

overformyndaren@hoor.se

Protokoll fört vid inspektion av Gemensam överförmyndarnämnd för Höör och Hörby den 28 augusti 2019

Närvarande från Länsstyrelsen: Länsassessorerna Fredrik Östensson och
Anna-Britt D. Adell.

Närvarande från överförmyndarnämnden: Johan Ohlin (ordförande) och
Hans-Göran Larsson (vice ordförande). Johan Ohlin närvarade fram till klockan
11.00.

Vid inspektionen närvarade även handläggarna Evelina Magnusson och
Dorentina Zukaj samt kanslichefen Gunilla Dencker Skog som är närmaste chef för
handläggarna.

Länsstyrelsen ska årligen inspektera överförmyndaren. Vid inspektionen ska
länsstyrelsen granska om överförmyndarens handläggning följer reglerna i
föräldrabalken och förmynderskapsförordningen och även i övrigt sker på ett
rättssäkert och lämpligt sätt. Länsstyrelsen ska alltid kontrollera dels det av
överförmyndaren förda registret, dels stickprovsvis utvalda akter. (Se 21 §
förmynderskapsförordningen [1995:379].)

Inspektionen inleddes med ett samtal med utgångspunkt i de frågor inför
inspektionsbesök 2019 som besvarats av Evelina Magnusson. Följande noteras.

1. Myndighetens organisation

Den gemensamma överförmyndarnämnden för Höör och Hörby bildades efter valet
2018 och började sin verksamhet den 1 januari 2019. Nämnden har 4 ordinarie
ledamöter och 4 ersättare. En av ersättarna har blivit entledigad sedan valet. Ny
ersättare, Martin Ekstrand, har valts. Valet har inte anmälts till Länsstyrelsen.
Överförmyndarnämnden uppmanas att se till att valet anmäls till Länsstyrelsen (jfr
19 kap 5 § föräldrabalken). Det är bara vice ordföranden Hans-Göran Larsson som
har erfarenhet från överförmyndarverksamhet sedan tidigare.

Vid kansliet arbetar två handläggare, Evelina Magnusson (100 procent av heltid) och Dorentina Zukaj (100 procent av heltid). Evelina Magnusson började sin anställning i oktober 2018. Dorentina Zukaj är för närvarande en tidsbegränsad anställning under 1 år. Planen är att hon därefter ska fortsätta sin anställning vid kommunkansliet, men med andra arbetsuppgifter. Dorentina Zukaj är statsvetare och har tidigare praktiserat hos överförmyndarverksamheten i Osby kommun, hon arbetar för närvarande mest med granskning men slussas succesivt in i övriga arbetsuppgifter. Gunilla Denckert Skog informerade om att det kan bli aktuellt att kommunen med stöd av lönebidrag anställer en person med utländsk juristutbildning och att denne kan bli aktuell för att arbeta inom överförmyndarverksamheten. Handläggaren Daniella Christophersson är för närvarande tjänstledig men arbetar på timbasis med granskning sedan en tid tillbaka.

Myndigheten nätverkar med överförmyndarverksamheterna i Eslöv, Lund, Lomma, Kävlinge, Burlöv och Staffanstorp samt Hässleholm, Östra Göinge, Osby och Kristianstad. Närmast ska det vara möte inom nordostsamarbetet den 4 september, i Osby. Sydvästsamarbetet träffas 2 gånger per år. Det är i huvudsak handläggarna som deltar i nätverksträffarna.

2. Överförmyndarens ut- och fortbildning

Nämndens ledamöter har deltagit i flera interna utbildningar som hållits av Evelina Magnusson i samband med nämndens sammanträden. Ytterligare ut- eller fortbildningar är inte planerade. Kanslichefen har hört sig för om inte SKL kan hålla sin grundutbildning på någon ort längre söderut. Kurserna är dyra och omfattande och nämnden bedöms kanske inte vara helt rätt målgrupp för SKL:s grundutbildning. Nämnden håller ögonen öppna efter lämpliga utbildningar. Länsstyrelsen rekommenderar att nämndens ledamöter deltar även i externt anordnade ut- eller fortbildningar.

Tjänstemännen (Evelina Magnusson och Daniella Christophersson) har deltagit i Överförmyndaryheter 2019 (Wallgren Juridik) och planerar att delta i denna fortbildning även 2020.

3. Tillgänglighet

Verksamheten har telefontid 2 timmar alla helgfria vardagar.

Överförmyndarnämnden har kansliort i Höör men även viss verksamhet i Hörby med bl.a. personal på plats 1 dag i veckan. Det finns tillgång till arbetsrum och möteslokal i Hörby.

Endast bokade besök tas emot eftersom det ger bättre förutsättningar för mötet när handläggare kan förbereda sig inför det. Det nya arbetssättet har diskuterats och är förankrat i nämnden.

Det är möjligt att ge in handlingar till överförmyndarverksamheten på plats i Hörby och även att begära att få ta del av allmänna handlingar. Om handlingar ges in i Hörby får verksamheten ett meddelande om detta via mejl. Handlingen hämtas i Hörby samma dag eller dagen därpå. Handlingen ankomststämplas i Hörby. De är få handlingar som ges in i Hörby, de flesta skickas via post.

4. Verksamhetens omfattning

Kommunerna har tillsammans drygt 32 000 invånare. Myndigheten hanterar många ärenden i förhållande till invånarantalet i kommunerna.

Länsstyrelsen noterar att de tidigare överförmyndarna för Höör och Hörby har inte gett in underlag för statistik till länsstyrelsen i enlighet med 26 § förmynderskapsförordningen, avseende verksamhetsåret 2018. Länsstyrelsen informerar överförmyndarnämnden om att det fortfarande går bra att rapportera in statistiken för de tidigare myndigheterna till länsstyrelsen.

Länsstyrelsen informerar om möjligheten att ta del av den statistik som överförmyndarverksamheterna ska ge in till Länsstyrelsen.

Kanslichefen och handläggarna informerar om att båda verksamheterna var digitaliserade vid ingången i gemensamma nämnden. De uppger vidare att det varit en del svårigheter med övergången, att brister uppstått men att det åtgärdas efter hand som de upptäcks, till exempel åtgärdas registreringen av förmynderskap vilken inte varit korrekt.

5. Granskning

Avseende verksamhetsåret 2018 skulle totalt 373 årsräkningar ges in. Det saknas fortfarande 2 årsräkningar avseende godmanskap och 7 avseende förmynderskap. Påminnelser har skickats och fråga om vitesföreläggande kommer att bli aktuell vid nämndens sammanträde i oktober. Antalet påminnelser och tidpunkten för när det bör bli aktuellt med vitesföreläggande diskuterades. Mot bakgrund av att ställföreträdarna har en laglig skyldighet att ge in årsräkning till överförmyndaren, rekommenderar Länsstyrelsen att endast en påminnelse skickas ut och att frågan om eventuella vitesförelägganden ska vara ställföreträdaren till handa i god tid före sommaren (se JO dnr 2971-2011).

Nämnden är medveten om att verksamheten ligger mycket efter beträffande granskningen av årsräkningar och målsättningen är att granskningen ska bli effektivt, ske i enlighet med de riktlinjer som antagits och vara slutförd i rimlig tid. Vid tidpunkten för Länsstyrelsens inspektion är 35-40 procent av räkningarna granskade.

Kanslichefen berättar att det finns flera förklaringar till att granskningarna dragit ut på tiden, det har bland annat tagit mer tid än beräknat att bygga upp den nya, gemensamma verksamheten och det har av olika skäl tidvis rått personalbrist. Granskningstakten har dock ökat sedan Dorentina Zukaj började sin anställning och sedan en tid arbetar även Daniella Christophersson med granskning på timbasis. Granskningen av årsräkningarna avseende verksamhetsåret 2017 var klar först i november 2018, vilket är något sent. Även granskningen av sluträkningar har dragit ut på tiden. Evelina Magnusson uppger att sluträkningarna nu granskas med förtur, direkt när de inkommer.

Länsstyrelsen vill betona vikten av att granskning av såväl årsräkningar som sluträkningar sker i rimlig tid. Syftet med överförmyndarens kontroll av årsräkningar och sluträkningar är att säkerställa att huvudmannens tillgångar används på ett sätt som är till hans fördel.

Vid byte av ställföreträdare skickas kopior av förteckning, slut- och årsräkningar till den nye ställföreträdaren.

6. Ställföreträdare

Verksamheten anser att det finns tillräckligt många ställföreträdare att tillgå, utom vad gäller de mer komplicerade ärendena där det kan vara svårt att hitta rätt person. I samband med publiciteten runt den nya organisationen med gemensam nämnd, var det t.ex. många personer som anmälde sitt intresse för uppdrag som ställföreträdare.

Beträffande den huvudman som har ställföreträdare knuten till företag som tillhandahåller ställföreträdare, är ett byte av ställföreträdare planerat.

Den ställföreträdare som har flest uppdrag för kommunerna har 20 uppdrag. Dessa fungerar enligt verksamheten bra.

Vid klagomål på ställföreträdare genomför verksamheten alltid en utredning.

Ställföreträdarna erbjuds grundutbildning som hålls av Evelina Magnusson. Under 2019 har 3 grundutbildningar genomförts med 3 träffar om 2-3 timmar per tillfälle. Utbildningarna omfattar bland annat vad uppdraget omfattar, redovisning, rättshandlingar som kräver samtycke samt workshop med diskussioner runt olika typer av praktiska fall. Ytterligare utbildningstillfälle är planerat under oktober månad och därefter blir det information inför ingivandet av årsräkningarna under november-december. Verksamheten har även funderat på att kunna erbjuda fortbildning men inget är planerat än.

Verksamheten informerade om ärenden som varit/är aktuella för entledigande av ställföreträdare.

7. Övrigt

De frågor som verksamheten anmält i förväg diskuterades.

Efter den inledande genomgången granskade Länsstyrelsen det av överförmyndarnämnden förda registret, system för aktförvaring och uppläggning av akter samt ett antal slumpvis utvalda akter.

Granskade akter

Godmanskap för ensamkommande barn: Akt nr 311

Förmyndarskap: Akt nr 33, 160 och 1023 (särskilt förordnad vårdnadshavare)

Godmanskap: Akt nr 115, 1332, 2042, 239 och 131

Förvaltarskap: Akt nr 1083 och 171

Generella synpunkter

Akterna är i huvudsak digitala från och med den 1 januari 2019. Det är generellt god ordning i akterna, de är överskådliga och välskötta. Alla akter är dock inte försedda med aktbeteckning. Handlingarna är sorterade i kronologisk ordning eller på annat lämpligt sätt, i förekommande fall ankomststämplade och försedda med aktbilagenummer samt diarieförda på dagboksblad. Noteringarna på dagboksbladet bedöms uppfylla kraven i 5 kap 2 § offentlighets och sekretesslagen. Ankomst av årsräkning, granskning av densamma och beslut om arvode behandlas som tre separata händelser.

Anmärkningar

Akt 311. Noteras att det förekommit brister i dåvarande Överförmyndaren i Höörs handläggning av aktuell typ av ärenden. Förteckning har inte getts in och årsräkning har inte getts in under de första åren (se 12 § lag om god man för ensamkommande barn jfr med 14 kap 1 och 15 §§ föräldrabalken). Efter att barnet har beviljats uppehållstillstånd, i juni 2014, har det dröjt 8 månader till dess överförmyndaren underrättat socialtjänsten i ansvarig kommun om behov av särskilt förordnad vårdnadshavare (se 10 § lag om god man för ensamkommande barn). Noteras att barnet nu haft uppehållstillstånd i drygt 5 år. I september 2018 har ny underrättelse angående behov av särskilt förordnad vårdnadshavare skickats till ansvarig socialtjänst. Barnet, som nu är 13 år, har såvitt framgår fortfarande inte någon särskilt förordnad vårdnadshavare. Eventuellt vistas vårdnadshavare i Sverige, men har såvitt framgår inte tagit den faktiska vårdnaden om barnet. Evelina Magnusson

uppger vid det uppföljande samtalet att den nya överförmyndarnämnden har fungerande rutiner för ärendetypen. Vid det uppföljande samtalet diskuterades även om nämnden bör kontakta socialnämnden angående barnet.

Akt 33. Noteras att ställföreträdarskapet kan vara felaktigt noterat i registret eftersom det torde röra tillgångar överstigande 8 prisbasbelopp, inte spärrade medel vilket anges i registret. Nämnden uppmanas att kontrollera registreringen. Ärendet har initierats hos tidigare överförmyndaren i Höör år 2009. Förteckning har inte getts in (jfr 13 kap 2 och 3 §§ föräldrabalken) men väl årsräkningar. Av handlingar i ärendet framgår att ett avskifte dragit ut på tiden. Såvitt framgår har avtal om samlevnad i oskiftat dödsbo inte ingåtts. Noteras att redogörelse om att skifte inte skett, vare sig inkommit till eller efterfrågats av överförmyndaren (jfr 15 kap 3 § föräldrabalken). Av ingiven årsredovisning framgår att barnet erhållit arv, men arvskifte har aldrig getts in till överförmyndaren. Vid det uppföljande samtalet uppger Evelina Magnusson att arvskifteshandling kommer att inhämtas.

Akt 115. Noteras att tidigare överförmyndaren i Höör inte sett till att förteckning getts in (se 14 kap 1 § föräldrabalken). Noteras vidare att nuvarande god man behövt mycket stöd för att upprätta årsräkningen. Fråga om byte av ny god man är aktuellt.

Akt 1083. Frågan om ställföreträdarskap har initierats under 2011. Godmanskap anordnas i juni 2011. I september upphör godmanskapet och förvalterskap anordnas i stället. Noteras att förteckning aldrig getts in. Vid det uppföljande samtalet diskuterades vikten av att överförmyndarnämnden tydligt noterar sitt ställningstagande vid den årliga, särskilda granskningen av förvalterskap (jfr 5 § 2 st förmynderskapsförordningen).

Akt 131. Byte av ställföreträdare genomfördes den 1 februari 2018. Sluträkning kom in den 27 februari och granskades den 26 april 2018. Det saknas anteckning om granskning på handlingen (se 16 kap 4 § föräldrabalken). Det saknas också i akten uppgift om att redovisningshandlingar har överlämnats till den nye gode mannen. Med hänsyn till huvudmannens intresse av att föregående ställföreträdarens förvaltning granskas bör nämnden snarast läka denna brist.

Kritik

Akt 171 är i registrerat som ett godmanskap. Huvudmannen fick god man den 18 december 2015 men godmanskapet upphörde den 8 december 2016 samtidigt som tingsrätten i Lund beslutade om förvalterskap. Den felaktiga registreringen har troligen bidragit till att förvalterskapet inte granskades särskilt under år 2018 i enlighet med 5 § 2 st förmynderskapsförordningen (1995:379). Nämnden får **kritik** för den bristande registreringen av ärendet. Felet uppkom troligen när

överförmyndaren i Hörby digitaliserade ärendehantering. Det kan förekomma fler felregistrerade ärenden varför nämnden bör säkerställa att samtliga ärenden är korrekt registrerade.

Vid protokollet

Anna-Britt D. Adell

Justeras

Fredrik Östenson

Protokollet har bekräftats digitalt

Bilaga:

Frågor inför inspektionsbesök 2019

Kopia till:

Justitieombudsmannen, JOkansli1@jo.se

Kommunstyrelsen i Höörs respektive Hörby kommun

Kommunfullmäktige i Höörs respektive Hörby kommun

Kommunens revisorer i Höörs respektive Hörby kommun